

ELKE MINUUT TELT
BEROERTES

Een attaque of een beroerte? Een herseninfarct, CVA of hersenbloeding? Hoewel ze vaak voorkomen, worden de termen door elkaar gebruikt.

Ken jij het verschil?

TEKST: JAN BOSTEELS

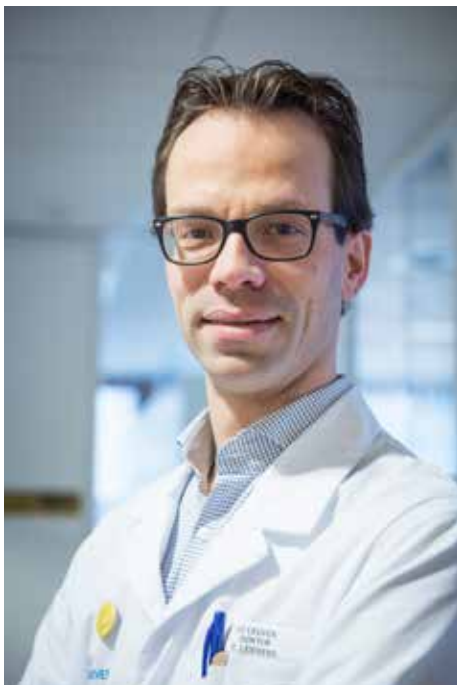
Artsen spreken over een CVA, in de volksmond heeft men het over een beroerte. Maar is een herseninfarct hetzelfde als een hersenbloeding?

CVA

Dat zijn vragen voor een neuroloog, dus trekken we naar prof. dr. Robin Lemmens: “Een CVA of cerebrovasculair accident is de verzamelterm voor aandoeningen waarbij er een probleem is met bloedvaten in de hersenen. Bij verminderde zuurstoftoevoer in de bloedvaten van de hersenen sterft een deel van de hersenen af. Wanneer er een scheurtje voorkomt in een bloedvat, krijg je een hersenbloeding. Dat is wat gebeurt bij 10 tot 20 procent van de CVAs.

In 80 tot 90 procent van de gevallen gaat het over wat oudere mensen een ‘attaque’ noemen. Artsen spreken dan over een ischemische beroerte: een bloedklontertje blokkeert een bloedvat in de hersenen, waardoor er minder bloed naar een bepaald deel van de hersenen stroomt. Voor wie de terminologie helemaal wil begrijpen: het woord ‘ischemisch’ duidt op een verminderde bloeddorstrooming en dus minder zuurstoftoevoer. ‘Trombose’ is eigenlijk vakjargon voor het bloedklontertje dat het bloedvat verspert. En het woord ‘herseninfarct’ is ook niet fout: het beschrijft het gevolg van de ischemische beroerte, met name het afsterven van een deel van de hersenen.

Beroerte is wereldwijd de tweede doodsoorzaak, na hartinfarcten. Elk jaar krijgen zo’n 20 000 mensen in België een beroerte: dat zijn er gemiddeld 50 tot 60 per dag. Afhankelijk van de ernst van de beroerte en de leeftijd van de patiënt kunnen mensen overlijden na een beroerte. Van degenen die een beroerte wel overleven, houden de meesten er blijvende beperkingen aan over.

“Hersencellen kunnen geen beroep doen op andere systemen om aan energie te geraken”

prof. dr. Robin Lemmens

GLUCOSE

Waarom zijn onze hersenen niet bestand tegen het afsluiten van een bloedvatje? Professor Lemmens: “De hersenen hebben een grote energiebehoefte, wat blijkt uit het feit dat ze 20 procent verbruiken van alle zuurstof die we opnemen. Zenuw- en hersencellen zijn, in tegenstelling tot andere organen, volledig afhankelijk van suiker en glucose. Hersencellen kunnen geen beroep doen op andere systemen om aan energie te geraken. Wanneer de toevoer van die vitale voedingsstoffen stilvalt, sterven ze snel af. Een ander probleem is dat wanneer hersencellen afsterven, er niets voor in de plaats komt. Hoe sneller we kunnen ingrijpen, hoe meer we de schade kunnen beperken.”

TIA

Een ischemische beroerte wordt soms voorafgegaan door voorbijgaande symptomen. De artsen spreken dan over een TIA of Transient Ischemic Attack, een voorbijgaande ischemische aanval. Bij een TIA is er een tijdelijke vermindering van de bloedtoevoer naar een bepaald gebied in de hersenen, wat leidt tot beroertesymptomen die gelukkig vanzelf weer verdwijnen. Hoewel die verschijnselen niet blijvend zijn, is het belangrijk om snel een dokter te raadplegen. “Een TIA is een medische urgentie. Het is erg belangrijk dat we de oorzaak van de TIA vinden, zodat we een beroerte kunnen voorkomen. In UZ Leuven hebben we daarvoor een TIA-kliniek. Bedoeling is om binnen enkele uren te achterhalen of er een hoog risico is op een beroerte. En zo ja, om een geschikte behandeling te starten om dat te voorkomen.”

Met een gezonde levensstijl en een goede preventieve behandeling zouden heel wat beroertes en TIAs kunnen worden vermeden. Hoge bloeddruk, cholesterol, suikerziekte, overgewicht, roken of te weinig

beweging: het zijn allemaal factoren die het risico op een beroerte aanzienlijk verhogen.

BEHANDELING

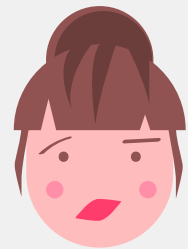
Een ischemische beroerte kan op het acute moment op twee manieren behandeld worden. “Wanneer een patiënt met symptomen van een beroerte binnenkomt, bekijken we met een snelle scan of het inderdaad over een ischemische beroerte gaat en niet over een hersenbloeding. Als het geen hersenbloeding is, geven we zo snel mogelijk een intraveneuze bloedklonteroplosser, die de bloedklonter doet verdwijnen en zo hopelijk verdere schade aan de hersenen voorkomt. Maar dat is enkel mogelijk in de eerste vier tot vijf uur na het begin van de symptomen. Hoe eerder we de behandeling kunnen starten, hoe groter de kans op herstel. We zouden liefst iedereen binnen het uur na het begin van de symptomen willen behandelen.”

Soms is zo'n bloedklonteroplossing niet voldoende, bijvoorbeeld wanneer de bloedklonter in een groot bloedvat zit. In UZ Leuven kun je daarvoor al bijna tien jaar een speciale behandeling krijgen met een katheter via de bloedvaten. Een interventioneel radioloog gaat daarbij met een buisje dat via de lies wordt ingebracht, naar de bloedklonter in de hersenen. Daar wordt de klonter verwijderd uit het verstopte bloedvat, zodat de bloedvoorziening naar de hersenen weer kan herstellen. Professor Lemmens: “Het is pas sinds begin 2015 bewezen dat die behandeling voor een deel van de patiënten met een beroerte enorme verbeteringen oplevert. Daarbij geldt opnieuw: hoe eerder hoe beter. Het is de grootste evolutie in de behandeling van ischemische beroertes in de laatste twintig jaar. Omdat de behandeling nog niet mogelijk is in alle Vlaamse ziekenhuizen, is een samenwerking tussen ziekenhuizen nodig, zoals we in Leuven doen met onze netwerkziekenhuizen. In de hoop dat zo elke patiënt in België de kans heeft om die katheterbehandeling te krijgen als het nodig is.”

BEROERTE HERKENNEN? DOE DE FAST-TEST

Snel ingrijpen is de boodschap wanneer iemand door een beroerte getroffen wordt. Het Engelse letterwoord FAST (Face – Arm – Speech – Test) is daarvoor het ezelsbruggetje. Breng een patiënt met deze symptomen zo snel mogelijk naar het ziekenhuis.

- **Face (gezicht):** vraag de getroffen persoon te glimlachen of om zijn tanden te tonen. Een scheve mond of afhangende mondhoek kan op een beroerte wijzen.

- **Arm:** laat de persoon met gesloten ogen beide armen voor zich uitstrekken met de binnenkant van de arm naar boven. Als een arm wegzakt, kan dat wijzen op een beroerte.

- **Speech (spraak):** is er verandering in het spreken opgetreden? Stel vragen. Wanneer de persoon moeite heeft om je te begrijpen of te antwoorden, kan dat wijzen op een beroerte.

- **Time (tijd):** noteer wanneer de klachten begonnen zijn, bel 112 of begeef je naar de spoedafdeling. Bij een beroerte is het van het allergegrootste belang om snel in te grijpen om verdere schade te voorkomen.

Meer info op
www.herkeneenberoerte.be
www.uzleuven.be/tia